

HAFTAYA BAKIŞ

Fed toplantı tutanakları yayınlandı.

Geçen hafta Fed'in Kasım ayı toplantısının tutanakları yayımlandı. Tutanaklarda Fed üyelerinin genelinde faiz artışı için gerekli koşulların oluştuğu düşüncesinin hâkim olduğu gözlenirken, bazı üyelerce güvenilirliğin korunması için faiz artırımının Aralık ayında gerçekleştirilmesi yönünde görüş bildirdiği gözlemlendi. Fed'in 13-14 Aralık tarihlerinde yapacağı yılın son toplantısı merakla beklenirken mevcut durumda piyasalarda bu toplantıda faiz artırımının gerçekleşeceğine kesin gözüyle bakılıyor. Hafta içinde ABD'de yoğun veri gündemi takip edilirken, açıklanan veriler ABD ekonomisine ilişkin olumlu bir tablo çizerken, faiz artırım beklentilerini destekledi. Ekim ayında ikinci el konut satışları %2 ile beklentilerin üzerinde artış kaydederek Şubat 2007'den bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Öncü verilere göre Kasım ayında imalat sanayi PMI 53,9 ile Ekim 2015'ten bu yana en yüksek düzeyine çıkarak imalat sanayiindeki güçlü görünüme işaret etti. Seçim sonrasına ilişkin ilk etkileri ölçmesi nedeniyle önem arz eden Kasım ayı nihai tüketici güven endeksi de 93,8 ile öngörülerini aştı.

Euro Alanı'nda PMI yılın en yüksek seviyesinde...

Euro Alanı bileşik PMI endeksi öncü verilere göre Kasım ayında son 11 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Endeks Ekim ayındaki 53,3 seviyesinden 54,1'e yükselirken, imalat sanayi PMI'ı 53,7 ile 34 ayın zirvesine çıktı. Euro Alanı verileri beklentilerden olumlu gerçekleşmesine rağmen dolarda yaşanan değerlenmenin etkisiyle EUR/USD paritesi haftayı yaklaşık önceki haftaki düzeyinde tamamladı. Öte yandan, önümüzdeki haftasonu İtalya'da düzenlenecek anayasa referandumunu piyasalar tarafından yakından takip edilecek. Başbakan Renzi'nin referandumda başarılı olamaması durumunda İtalya'da politik istikrarsızlık ortamının oluşmasından endişe ediliyor.

OPEC toplantısı öncesinde petrol fiyatlarında dalgalı seyir...

Petrol fiyatları, bu hafta gerçekleştirilecek OPEC toplantısında üretim kısıntısı konusunda anlaşma sağlanabileceğine yönelik beklentilerle Cuma gününe kadar yükseliş eğilimi sergileyerek 28 Ekim'den bu yana en yüksek düzeyini gördü. Cuma günü ise, söz konusu toplantıya ilişkin belirsizliklerin ortaya çıkmasıyla petrol fiyatları sert bir biçimde geriledi. Böylece, Brent tipi ham petrolün varil fiyatı haftalık bazda %2 artarak haftayı 45,9 dolar seviyesinden kapattı. Geçen hafta başında ABD başkanlık seçimlerinden sonra ilk kez değer kaybeden dolar hafta içinde ABD'de açıklanan olumlu verilerle uluslararası piyasalarda güç kazanmaya devam etti. Doların gelişmiş ülke para birimleri karşısındaki değerini ölçen DXY endeksi yaklaşık 14 yılın en yüksek düzeyine çıkarken, güçlü doların baskısı altında kalan altın fiyatları gerilemeye devam etti. Hafta içinde 1.180 doların altına kadar inen ons fiyatı Şubat ayından bu yana en düşük seviyelerini gördükten sonra bir miktar toparlandı. Böylece altının ons fiyatı haftalık bazda %2,1 gerileyerek haftayı 1.183 dolar düzeyinde tamamladı.

ABD'de Trump'ın uygulamayı vadettiği ekonomi politikası çerçevesinde yatırım harcamalarında beklenen artışın önümüzdeki yıl emtia talep ve fiyatlarına olumlu yansımaları bekleniyor. Öte yandan aynı politikalar uluslararası ticarete sınırlama getirilmesi halinde, başta Çin olmak üzere küresel emtia talebini olumsuz etkileme riskini barındırıyor ([Emtia Bültenimiz](#)).

HAFTALIK VERİLER

	18.Kas	25.Kas	Değişim		18.Kas	25.Kas	Değişim
BIST-100 Endeksi	75.639	74.363	-% 1,7 ▼	EUR/USD	1,0585	1,0584	% 0,0 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%10,29	%10,89	60 bp ▲	USD/TL	3,3743	3,4457	% 2,1 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2,34	%2,37	3 bp ▲	EUR/TL	3,5640	3,6499	% 2,4 ▲
EMBI+ (baz puan)	381	381	0 bp ●	Altın (USD/ons)	1.208	1.183	-% 2,1 ▼
EMBI+ Türkiye (baz puan)	369	375	6 bp ▲	Petrol (USD/varil)	45,0	45,9	% 2,0 ▲

bp: baz puan

Merkez Bankası'ndan yeni kararlar...

TCMB geçen haftaki Para Politikası Kurulu toplantısında faiz oranlarında artırıma giderken yabancı para zorunlu karşılıklar ile reeskont kredilerinde yeni düzenlemeler yaptı. Politika faizini 50 baz puan artırarak %8, gecelik borç verme faiz oranını 25 baz puan artırarak %8,5 olarak belirleyen TCMB, Ocak 2014'ten bu yana ilk kez faiz artırmış oldu. Piyasalarda TCMB'nin politika faizi oranını 25 baz puan artıracığı beklentisi hakimdi.

Karar sonrasında yapılan açıklamada son dönemde açıklanan verilerin yılın üçüncü çeyreğinde iktisadi faaliyette ivme kaybına işaret etmekte birlikte Avrupa Birliği ülkelerinin talebindeki artışın ihracat üzerindeki olumlu etkisinin sürdüğü ifade edildi. Alınan destekleyici teşvik ve tedbirlerin katkısıyla son çeyrekte itibaren iktisadi faaliyette toparlanma beklendiği belirtilirken, büyüme potansiyelinin artışı için yapısal reformların uygulamaya geçirilmesinin önemine işaret edildi. Ayrıca, toplam talepteki yavaşlamanın enflasyondaki düşüşü desteklemesine karşın son dönemde gözlenen döviz kuru hareketlerinin enflasyon üzerinde yukarı yönlü risk oluşturduğuna değinilirken, önümüzdeki dönemde para politikası kararlarının enflasyon görünümüne bağlı olacağı vurgulandı.

TCMB, ayrıca yabancı para zorunlu karşılık oranlarını tüm vade dilimlerinde 50 baz puan indirirken, 31 Aralık 2016 tarihine kadar vadesi dolacak olan ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri için azami 31 Mart 2017 tarihine kadar vade uzatılmasına karar verdi. TCMB zorunlu karşılıklara yönelik yaptığı düzenleme ile finansal sisteme ilave 1,5 milyar USD kaynak sağlamayı amaçlarken, kurdaki dalgalanmaların döviz borçluları üzerinde yarattığı baskıyı hafifletmeyi hedefliyor.

Yurt içi piyasalar...

Geçen hafta TCMB'nin faiz artırım kararının yanı sıra Avrupa Parlamentosu'nun (AP) Türkiye ile AB arasında yürütülen müzakerelerin dondurulmasına yönelik aldığı tavsiye kararı finansal piyasalarda dalgalanmayı artırdı. TCMB toplantısı öncesindeki belirsizlikler TL'nin diğer gelişmekte olan ülke para birimlerinden olumsuz yönde ayrışmasına neden olurken, toplantıda alınan faiz artırım kararının ardından USD/TL kuru 3,37 düzeyinin altına geriledi. Ancak, aynı gün ilerleyen saatlerde alınan AP kararı doların yönünü yeniden yukarı çevirmesine neden oldu. Haftalık bazda %2,1 artış kaydeden USD/TL kuru haftayı 3,4457 seviyesinde tamamladı. BIST-100 endeksi %1,7 değer kaybederken, 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faizi 60 baz puan artarak %10,89 oldu.

Dünya Bankası Türkiye'nin 2016 yılı büyüme tahminini revize etti.

Dünya Bankası, Avrupa ve Orta Asya Ekonomik Güncelleme raporunda, Türkiye'ye ilişkin 2016 yılı büyüme tahminini 0,4 puan aşağı çekerek %3,1 düzeyine indirdi. 2017 büyüme öngörüsünü değiştirmeyerek %3,5 düzeyinde koruyan Dünya Bankası, 2016 yılı büyüme tahminini özel sektör yatırımlarındaki zayıflığa ve net ihracatın olumsuz katkısına bağlı olarak aşağı yönlü revize ettiğini açıkladı.

Tüketici güveni zayıflarken reel kesim güveni arttı.

Tüketici güven endeksi finansal göstergelerde yaşanan bozulma paralelinde Ekim'e kıyasla %6,9 oranında azalarak Temmuz'dan bu yana en düşük düzey olan 68,9'a geriledi. Endeksin düşüşünde özellikle hanehalkının otomobil ve konut alımı gibi yüksek tutarlı kalemlerde harcama yapma isteksizliği önemli rol oynadı. Reel kesim güven endeksi ise mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Kasım ayında aylık bazda 3,8 puan artarak iktisadi faaliyetin bu dönemde ılımlı bir seyir izlediğine işaret etti.

TCMB'nin yayımladığı Beklenti Anketi sonuçlarına göre yılsonu büyüme beklentisinin %3'ün altına gerilediği, USD/TL kuru seviyesine ilişkin beklentinin geçen aya kıyasla önemli ölçüde bozulduğu görüldü. Piyasaların %7,8'lik yılsonu TÜFE artışı beklentisi değişmezken, TL'deki değer kaybı ve petrol fiyatlarının yükseleceği beklentisi yılsonu cari açık beklentisinin artmasına neden oldu ([Beklenti Anketi Raporumuz](#)).

SEKTÖREL GELİŞMELER

İpotekli konut satışlarında hızlı artış...

Ekim ayında Türkiye genelinde konut satışları geçen yılın aynı ayına göre %25,1 artış kaydederek 130.274 adet ile Aralık 2015'ten bu yana en yüksek seviyede gerçekleşti. Bu dönemde özellikle ipotekli satışlardaki %71,8'lik hızlı artış dikkat çekti. Ocak-Temmuz 2016 döneminde zayıf seyretmiş olan konut satışları, Ağustos ayında inşaat şirketlerinin başlatmış olduğu kampanyalar ve bankaların konut kredisi faizlerinde indirimle gitmesiyle ivme kazanmaya başlamıştı. Ocak-Ekim 2016 döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %2,4 üzerinde gerçekleşen konut satışlarının yılın tamamında 2015 yılı gerçekleştirmeleri civarında veya bir miktar altında kalabileceği düşünülüyor.

Otomotiv yan sanayiinde büyüme sürüyor.

Otomotiv sektöründeki olumlu görünüm paralelinde bu yılı hızlı büyümeyle tamamlaması beklenen otomotiv yan sanayii cirosunun 2017'de de dolar bazında %3,5-5 arasında artacağı tahmin ediliyor. Sektör üreticilerini temsil eden Taşıt Araçları Yan Sanayicileri Derneği (TAYSAD) hem iç pazar hem de ihracat cirosunu artırmak için çeşitli önerilerden oluşan bir çalışmayı bir ay içinde Sanayi Bakanlığı'na iletceklerini açıkladı. Türkiye'nin ihracatında en büyük paya sahip otomotiv sektörü ihracatının yaklaşık üçte ikisi araç üreticileri, kalanı ise parça üreticileri tarafından gerçekleştiriliyor.

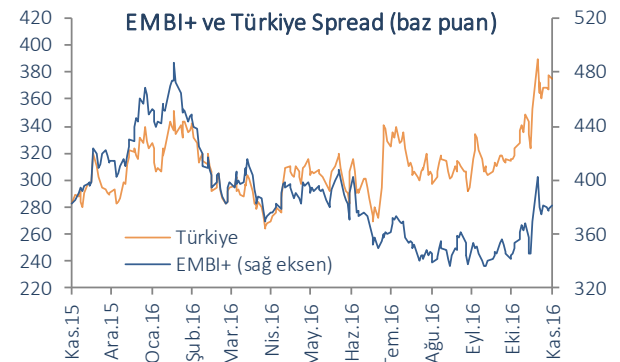
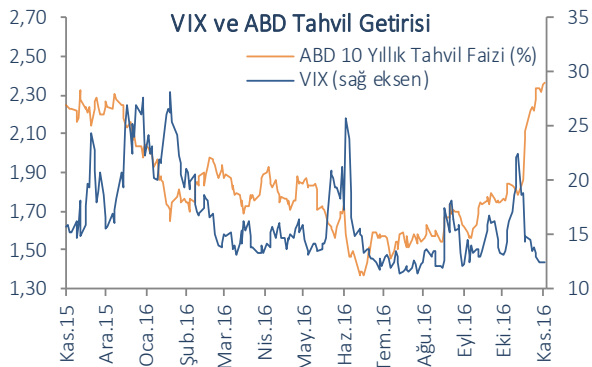
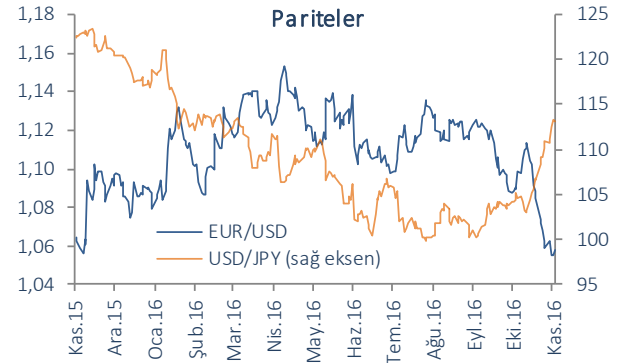
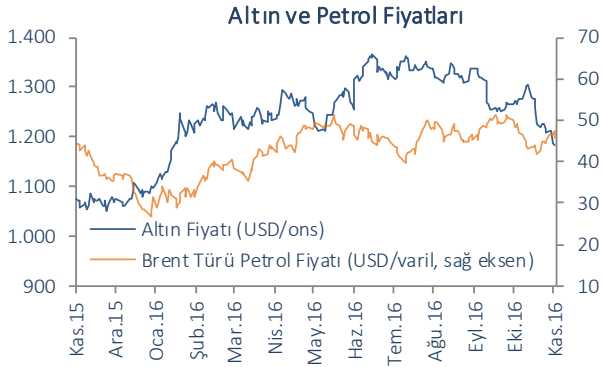
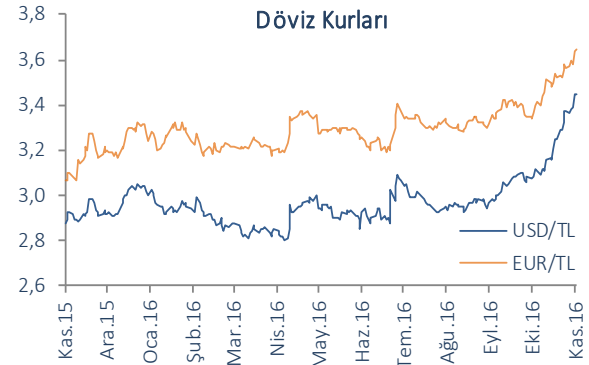
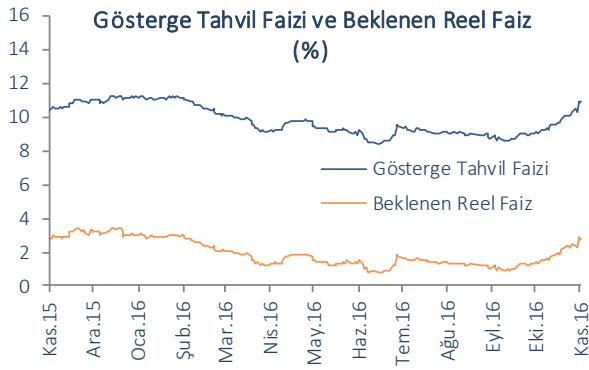
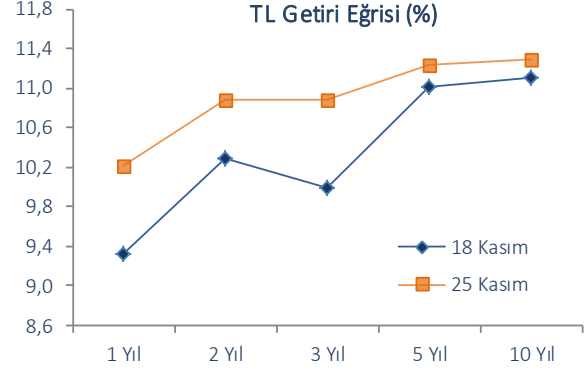
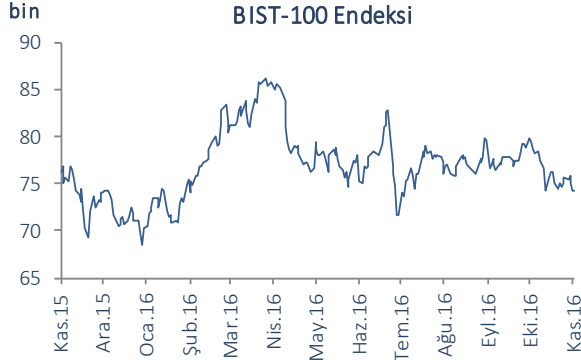
Proje bazlı teşvik sistemi geliyor.

Proje Bazlı Teşvik Sistemine ilişkin usul ve esasları belirleyen "Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Teşvik sistemine ilişkin asgari yatırım tutarı 100 milyon dolar olarak belirlendi. Sisteme göre kamu, yatırım istediği alanlara yönelik bir veya birden fazla şirkete çağrı yapabilecek. Bir yatırımın proje bazlı teşvikten yararlanabilmesi, Ekonomi Bakanlığı'nın onayının ardından Bakanlar Kurulu'nda kabul edilmesine bağlı olacak. Bu kapsamda sürece başvurabilecek yatırımların dışa bağımlılığı azaltacak, teknolojik dönüşümü sağlayacak ve uluslararası rekabet gücümüzü artıracak yatırımlar olması öngörülüyor. Uygulama kapsamında vergi istisnaları, sigorta primi desteği, yatırım yeri tahsisi, kredi kullanımında faiz veya kâr payı desteği, enerji desteği, nitelikli personel desteği, kamu alım garantisi gibi kolaylıklar sağlanacak.

Ekim'de 425 firma yatırım teşvik belgesi aldı.

Ekim ayında 425 firmaya çeşitli vergi istisnaları içeren yatırım teşvik belgesi verildi. Yatırım teşvik belgelerinin sektörel dağılımına göre incelendiğinde, imalat sektöründe 132, enerji sektöründe 182, hizmet sektöründe 91 firmanın yatırım teşvik belgesi aldığı görüldü. Teşvik belgesi alan firmaların toplam ve sabit yatırım tutarları 8,52 milyar TL, ithal edilen makine ve teçhizat tutarı yaklaşık 1,3 milyar dolar, istihdam sağlanan kişi sayısı ise 16.952 olarak belirlendi.

PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
29 Kasım	ABD The Conference Board Tüketici Güven Endeksi	Kasım	
	ABD GSYH Büyüme Verisi (Revizyon)	2016 3. Çeyrek	%3,1
30 Kasım	TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri	Ekim	
	TCMB Finansal İstikrar Raporu	2016-II	
	Euro Alanı Tüketici Fiyat Enflasyonu (Öncü)	Kasım	
	ABD Kişisel Tüketim Harcamaları Verisi	Ekim	aylık %0,5
	ABD Kişisel Gelir Verisi	Ekim	aylık %0,4
	ABD ADP İstihdam Verisi	Kasım	160.000
1 Aralık	TCMB Para Politikası Kurulu Toplantı Özeti	Kasım	
	Euro Alanı İşsizlik Verisi	Ekim	
	Euro Alanı İmalat Sanayi PMI Verisi	Kasım	
	Çin İmalat Sanayi Caixin PMI Verisi	Kasım	
	Almanya İmalat Sanayi PMI Verisi	Kasım	
	ABD İmalat Sanayi PMI Verisi	Kasım	53,9
	ABD ISM İmalat Sanayi Endeksi	Kasım	52,3
	Euro Alanı Üretici Fiyat Enflasyonu	Ekim	
2 Aralık	ABD Tarım Dışı İstihdam Verisi	Kasım	170.000
	ABD İşsizlik Verisi	Kasım	%4,9

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
goksun.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Uzman
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.